

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč.«

»EDINOST« izhaja 2krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tražkah v Trstu po 5 kr., v Gorli in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Upravištvu, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Logika in doslednost v politiki.

Bili so časi, ko so ljudje v obče bolj logično mislili in dosledno ravnali, nego dandenes. Najbrže ustavoverci so v Avstriji tako zmedli pojme, da je denes bolj liberalen imenovan konservativec, nego pa njegov politični nasprotnik, imenovan liberalac. Večinoma se politiki ozirajo le na momentanne vspehe in se pri zasledovanju vspeha čisto malo brigajo za princip, kateri, na videz poznavajo.

Tudi pri nas Slovencih ni vse zlato, kar se sveti, in mnogo parasitov nam prekrižava politično polje. Navadno se pri nas ali prehitro, ali pa le po prijateljih sodi; objektivna, pametna sodba je pri nas le jako redka. — Inteligencija je pri nas še redko posejana, a ona, kolikor je je, prodaja se prav zato jako drago. Toda mej inteligencijo in odgojo je tudi še velik korak; človek je lahko inteligent, on more biti dober pravdoznanec, zdravnik itd.; ali pri vsem tem socijalno prav slabo odgojen. — V slabo odgojenih ljudeh pa človek zaman išče principov in takta za življenje.

Pri nas utegne torej prav mnogokrat kriva biti slaba odgoja, ako nam na socijalno-političnem polju kaka stvar spodleti in tako spodleti, da jo niti ne moremo tako hitro popraviti ali nadomestiti. Stvar pa je čisto naravna.

Gospoda, ki predstavlja inteligencijo in v katere krogih se gojé finejše socijalne oblike in plemeniteje mišljenje, ta gospoda je še pred 30 leti gojila le nemščurstvo; prav malo

je bilo gosposkih družin v slovenskih pokrajinah, katere bi se bile zavedale svoje slovenske narodnosti; redki so bili tudi otroci takih rodbin, kateri bi bili navdušeni za svoj rod. Stvar je čisto naravna; ker domača odgoja največ upliva, posebno pa na človeka boljših krogov, kateri več občuje v družini, nego pa kmečki otrok, in ta odgoja je bila povsem nemška; prav tako je bila vsa duševna hrana le katero je dobival mladenič boljših krogov, na literarnem polju, zgolj le nemška po besedi in po duhu. Največ narodne inteligencije je narastlo torej v zadnjih 30 letih iz kmečkih krogov. — Ali ta inteligencija ni imela nobene druge, nego šolske odgoje; domače odgoje, katera je glede socijalnega življenja in značaja toliko odvažna, ni imela. — Šola pa sama ob sebi ni nikoli vplivala na odgojo, na socijalno vedenje učencev. — Naše šole toliko niže, kakor srednje, od nekdanj so imele glavni namen, da iz nas napravijo nemške bastarde v vsakem obziru; glavna svrha teh šol je bila od nekdanj, da se naši mladeniči nauče nemški; kako so pa razne nauke prebavili, za to je bilo manj brige; srednje šole so iz naših mladeničev vse drugo napravile, le mislecev ne.

To je žalostna resnica, katero posebno čutimo, ako imamo pred seboj človeka, ki je 20 do 22 let študiral, pa nema čisto nobene inicijative, ampak jaše šimeljna v vseh slučajih življenja, in takih je mej nami prav mnogo.

Kakor pa navadno socijalno manj

omikani ljudje niso posebno elastični tam, kder bi morali biti, prav tako so elastični tam, kder ne bi smeli biti, namreč v političnem prepričanju in v borbi za narodne pravice. — Poleg te elasticiteta, katera je ob enem tudi nastopek egoizma, čestokrat nagajajo nam tudi nižje strasti, včasih nevoščljivost, svojeglavnost itd. Vse to so nastopki slabe domače odgoje in slabih šol; doma nam prav malo vcepajo požrtovalnega rodoljubja in socijalnega takta; šola pa je čestokrat še to malo pokvarila, kar smo od doma prinesli, in tako je prišlo, da je mej nami še prav malo mislecev in ljudi, utrjenih za boj v javnem in političnem življenju.

Ne moremo pa trditi, da nemamo v našem narodu velike hvale vrednih izjem; takih izjem, katere nam dajo upanje, da se ostrešemo napak, katere so na nas pustile socijalne in šolske razmere, in katerih smo bili najmanj sami krivi. — Vsako leto nam raste inteligencija in sicer tudi taka inteligencija, ki ni v krutem boju za kruh zgubila samosvestja, ponosa, ki ni iz malih nog vzela se seboj v življenje neke pikrosti in britkosti, iz katere se rodi zopet nezaupnost, nevoščljivost in druge strasti. — V obče, naš narod se vzdiguje, ker ima v sebi veliko fizične, moralne in duševne moči. — Ali pri vsem tem si nemamo prikrivati svojih napak, kajti kedor jih spozna, on se jih tudi lahko poprej otrese. Ker smo pa uže pri tem predmetu, naj nam bode dovoljeno, da opozorujemo na nekatere prav posebne napake mej nami.

Prehitro pri nas človeka obsodijo, prav tako ga prehitro vzdigujejo v nebesa, kar vse kaže na neskušnost. — Človeka, ki je imel srečen dan in mu je enkrat, dvakrat jezik prav gladko tekkel, ne moremo prehvaliti, še neskušeni, postane naš malik. Naj pa tak človek enkrat izreče v kesnej zrelotnej dobi kako svojo, ki se popolnoma ne zлага z menejem ene ali druge stranke, kar začnemo ga kamenjati in okličemo ga širokemu svetu za Efijalta. — Kedor zna pri nas dobro barko voziti, ta se najboljšje vzdržuje na površju. — Ali taki lovci javnega menenja so navadno ljudje manjšega talenta, poguma in značaja, ljudje obširnega obzora in pravega mišljenja so navadno preponosni, da bi mogli hliniti se danes temu, jutri družamu menenju, oni imajo svoje stalno prepričanje in tega se drže, ne meneč se za začasno priznavanje mase. Pravi značaji posežejo odločilno v človeško društvo, čestokrat mu oni odmerije pot, po kateri ima hoditi. Srečen pa je narod, ki ima nekoliko tako značajnih mož. Bog daj, da bi se taki značaji množili mej našim narodom! Silno jih potrebujemo, vsak dan bolj, kolikor bolj napreduje naš narod, toliko več nam jih treba,

Glasila javnega menenja, katera obsojajo človeka, a ne dejanja, niso prava glasila. — Pri nas se pripeti, da list obsoja človeka, ker se ni vladi postavil po robu, pa ne preiskuje, ali je to storil iz dobrega ali slabega namena, sodba je izročena, pa le nanj! drug pa, ki je na uplivnejši stopinji, sme svobodno izreči,

PODLISTEK.

Solza materina reši izgubljenega sina.

(Konec.)

Roparji se osuplo pogledajo, pa se ne krohatajo.

Glavar veli pripeljati družega. Pripeljejo ujetega mladeniča pred poveljnika.

Od kod si? popraša ropar mladeniča, ta pa ves obledi in se trese, kot bi ga mrzlica tresla, komaj govori, strah mu jezik overa.

Roparji ne zapazijo premena, vsi zamakneno gledajo krasno postavo mladeničeva.

Od jadranskega morja odvrne mladenič.

Kaj pa je bil tvoj oče, popraša ropar dalje.

Ribič, odgovori ujeti.

Kam pa si mislil iti, pravi ropar.

V Ameriko brata iskat, kateri se je izgubil.

Koliko let je od tega?

Sedem in pol.

Ves bled ropar migne z roko, naj ujetega odvedó in mu jedi dade. Roparji se spogledajo, kakor bi se prašali, kaj je neki našega poveljnika tako spremenilo? Vsi se razidejo.

Glavar pokliče Jona in pravi: Jona, pripravi čoln in idi po mojega prijatelja.

Jona pokima in odide. Glavar gre počasi v svojo sobo in hodi od kota v kot pol ure.

Po stopnicah se čujejo možki koraki. H glavarju stopi mož bradat.

Dober večer, Tone, nagovori ga glavar. Pusti to ime, dragi, ki me spominja na druge čase.

Sedi k meni in poslušaj me. Ko sem nocoj sodil ujetnika, pripeljali so mi lastnega brata. Nikar me tako nepogleduj, ves meni je podoben, le nekoliko je bledeji od strahu. Prašal sem ga, kam je bil namenjen, in odgovoril mi je: Svojega brata sem šel iskat, ki se je izgubil, sedem in pol leta je minolo od tega časa. In prav toliko let je minolo, ko sva mi dva pobegnola. Kakor sem ga zagledal, takoj sem ga spoznal. Svetuj mi, ali mu se razodešem, ali ne?

Razodeni se mu, domu pa ne pojleva, nikakor ne, odgovori Tone, nekdanjemu svojemu prijatelju Urhu, kateri je sedaj glavar morskkih roparjev. Do jutri ostani pri meni, poprosi Urh Toneta.

Dolgo sta ostala prijatelja skupaj. Zopet so šatori na otoku razpeti. Trije čolni plavajo proti njim, v prvem sta Urh in Tone, v drugem in tretjem pa ostali ujetniki.

Glavar Urh gre v svoj šator in Tone za njim. Jona pripelje ujetega Mihca pred nju.

Ali me poznaš? popraša ga Tone in stopi prelenj.

Kako vas bi poznal, vsaj vas še nikoli nisem videl, zajecija ostrašeni Mihc.

Meniš? zasmehje se Tone.

Mihc ga osuplo pogleda.

Se li ne spominjaš več, kako sva ribe lovila in veselo po morju vesljala?

Urh, brat moj, zakriči Mihc in se zgrudi.

Ne, jaz nisem Urh, jaz sem Tone, prijatelj tvoj, reče dvji glavarjev prijatelj,

lej, ta tukaj je tvoj Urh, po čudnej naključbi si ga našel, da ga zopet zgubiš. Če

hočeš ostani pri nas, ali pa pojdi domu bogatejši nego grof, ali kak knez. Urh! Urh! zakriči Mihc, ves preplašen in poklekne pred brata, usliši me in idi z materjo v Ameriko. Odpovedi se takemu življenju. Ah, kam si zabredel!

Vstani in molči, pravi Urh. Je li mati tudi mej ujetimi, popraša po kratkem premolku.

Tudi, reče Mihc.

Kde pa je oče? popraša dalje.

Bog mu daj nebesa, umrl je.

Kaj?

Ni še davno.

Urh veli Mihcu, naj sede. Tone gre pa po mater.

Zena vsa prestrašena s težavo za bradatim roparjem stopa.

Našla sva, kar sva iskala, vidite mati, tale je naš Urh, z božjo pomočjo sva ga dobila, reče Mihc, ko mater zagleda. Plaha ženica si ne upa skoraj pogledati bradatega moža, svojega sina.

Jaz sem vaš sin, reče Urh materi, če hočete denarjev, vam jih dam, in potem pojdete, kamor vam se poljubi, ali pa pri meni ostanite.

Zena se osrči in pravi: Ne maram tvojih denarjev in bogastva, si li pozabil naukov, katere sem ti dajala, si pozabil, kar si mi obečal, ko si od doma pobegnil? Urh, Urh! kako globoko si zabredel! Odpovedi se temu življenju in idi z manoj v novi svet. Tam homo mirno živi.

Nikar ne govorite, to nič ne pomore, odgovori Urh, zdaj je vse prepozno, zla osoda me je pritirala na to pot, padel sem v trde, osorne, neusmiljene roke, bil sem proganjan, bičan, duša mi je okamenela, kar sem trpel, nad tem se zdaj maščujem; to je moja osoda, druge ne iščem, ker svet sovražim. Idite, mati, od mene, ne obu-

jajte mi starih čutov, ne redite mi črva v srcu! Pozabite nesrečnega svojega sina!

Urh — oglasil se Tone — jaz bi vendar tako naravnost ne odbil materine prošnje, saj veš, kaj naju čaka, smrti na morju, ali vešalih ne odideva, zdaj imava še izvolje, jutri mogoče ne več; materine besede so božji glas, premisli!

Pusti me — mrmra mej zobmi Urh — če se je tebi srce pobabilo, meni se ni, z ladije, na katerej zapovedujem, ni pota v mirno pošteno življenje.

Pot v pokoro je tudi s te ladije, jaz sem se naveličal tega divjega življenja; ono mi ni prineslo ni sreče ni miru, a razoralo mi je poprej veselo srce, ter ga strupom napolnilo. O tej uri se odpovedujem temu surovemu rokodelstvu; zapuščam te! — odgovori Tone.

Mihc pobesi glavo in iz oči mu kapljajo debele solze; mati pa se spusti na kolena in začne glasno moliti: »Češčena Marija, milosti polna... prosil za nas grešnike... Pri teh zadnjih besedah naglo vstane Urh, prime se za glavo, kakor bi se bil česar domislil, ter reče tresočim glasom: »Mati, vaš sem zopet, slišal sem iz vaših ust svojega detinstva najslajšo besedo; o, da sem jo bil pozabil! Odvedite me s tega mesta, s tega kraja; jaz pojdem z Vami, kamor me bo vodila mila vaša roka. Vaša molitev je zatrla maščevanje v mojih prsih, ter probudila spečo staro ljubezen, ki zdaj plapolja v tako živem ognju, da še nikoli ni tako.« Po teh besedah stisne mater na srce, ter jo strastno poljubi.

Zopet so zbrani vsi roparji, glavar in njegov prijatelj pred njimi. Glavar jih nagovori: Sklenol sem vas zapustiti. Pet let sem se z vami boril, moja dolžnost je, da vas opominjam, pustite roparsko življenje

da narod ni trpel škode in da torej ni treba vladi sitnosti delati, in če tudi vsak ud naroda najglobokeje čuti škodo in razžaljenje; glasilo, ki je po prvem mahalo, nema graje za drugega! — So tudi glasila, ki vedoč podpirajo strasti in umazane namene posameznih, hvalijo stvar, o katerej so prepričani, da je ničeva, le da nasprotujejo enej ali drugi osebi. Naj jim dojdejo potem celo veljavni dokazi, da so krivo sodili, vendar nemajo toliko poštenja, da bi priznali pravico. Zato pa se čestokrat zgodi, do se širi najostudnejša intriga, in da se pravica prizna tistemu, kateri je bolj nesramen; mogoče je celo pri nas, da dopisnik v vladni list pošilja v radikalne liste najradikalnejše telegrame. — Tako in enako nedosledno se čestokrat postopa mej Slovenci, tako in enako se pri nas šopirijo najnižje strasti, tako in in enako se dopušča duševni demagogiji, da dela intrige in razdor tam, kder bi moralo vse časopisje varovati avtoriteto, brez katere sploh ni mogoče uspešnega napredka, posebno velikemu občinstvu ne.

Doslednost v politiki terja, da si postavimo cilj, in da se temu cilju približujemo z vsemi svojimi najboljšimi močmi ter da upotrebujemo v njega dosego različna moralna sredstva.

Sumničenje namenov enega ali drugega voditelja pa naj odpade. Ako imamo istinite dokaze, da so nagibi enega ali drugega narodnjaka nemoralni in sebični, potem moremo proti njemu pisati; ali i to z neko taktnostjo, da delujemo na njega poboljšanje; a da ga ne osramotimo tako, da bi ga po nekakem uničili in odtujili našej stvari, ali ga celo pregnali iz našega tabora. Bodimo, če hočete tudi strogi, a nikoli brezobzirni, kajti ne-taktnost nam je uže več škodovala, nego naši sovražniki sami.

Ako hočemo sploh zmagati, ako hočemo častno izvršiti svojo nalogo kakor svoboden in napredajoč narod, mora naše mišljenje biti plemenitejšo, morajo naša glasila vplivati na plemenitejšo sodbo, nikoli pa ne smemo puščati, da bi nadkrilivala javno menenje strast onih elementov, ki so po zvanju in odgoji pristopljivi strasti in vsem nižjim nagibom. Da se denes mej nami še pojavljajo take prikazni, to je čisto naravno, ako pomislimo in

in vrnite se na boljšo pot. Jaz pojdem z materjo in bratom v Ameriko. Kdo hoče z menoj?

Roparji se pogledajo in le malo se jih oglasi. Drugi se razidejo in godrnjajo. Drugi dan so bili vsi pripravljeni iti z glavjem, ker po daljšem premišljevanju so uvideli, da dolgo ne more trajati njih roparska sreča, da prej ali slej pridejo v roke pravici, ali morskim pošastim v žrelo.

Mati, Urb, Mihec in Tone sede v šatoru, ter se razgovarjajo. Urb, povedi nam, kaj si doživel, kar si se od nas ločil, prosta mati in Mihec.

Ne trgajte mi nezaceljene rane — odgovori Urb — da mi z nova ne ostrupi srca; povem vam vse, ko se mi duša pomiri, ko me nehalo begati pošasti, ki mi krog glave šume. Dospeli smo srečno in polni upanja v Ameriko, naložili tam ladije z dragim blagom, ter odjadrili proti domu, a domu nismo dospeli. Predno smo pripluli do gibraltarske ožine, obrnol je kapitan ladijo proti jugu na marokansko pobreežje, tu je izkrcal blago in nas v sužnost prodal, in to je storil po dogovoru z onim človekom, kateremu je moj oče življenje otel! Naša ladija, o katerej je kapitan poročil, da se je razbila, spremenila se je v roparsko ladijo, i več mojih tovarišev se je raje udalo surovemu roparskemu rokodelstvu, nego sužnemu jarmu. Jaz in Tone sva padla v krute roke. Žulile so naju železne spono, od vročine in bičenja sva omedlevala pri teškem delu. Neko jutro, ko kopljem pod palačo svojega gospodarja, in briko svojo osodo objokujem, pade mi iz gornjih sob pred noge listič, poberem ga in čitam: »Pogum, pripravi se, to noč otmem tebe i tvojega tovariša«. Sveta Devica, vskliknem, a naglo se streznem, ker bal sem se, da se sam

se oziramo na to, kar smo v začetku rekli; a da si uže zdaj gladi pot plemenitejemu in taktnejšemu postopanju, tudi tega ne moremo zanikati.

Česar nismo toliko sami zagrešili, nego neugodne okoliščine, ne smemo našemu narodu predbacivati, ali i svojih napak si ne smemo zakrivati, ker v nas je moč, v nas je trdna volja, da se otresemo škodljivih napak.

Ampak želeli je pred vsem, da so naša glasila logična in dosledna v prizadevanju, v kritiki, v obsodbi in v postopanju, ker ona so namenjena političnej odgoji našega naroda. Bodimo demokratije, bodimo narod, koji ne pozna stanovskih razlik, vse to je lepo, a bodimo vsi, ako je mogoče, duševni aristokratije in povzdignimo duševno plebejstvo.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naš cesar je zagotovil, da takoj zapusti Išču ter se vrne na Dunaj, ako bi se tam kolera prikazala.

Našega cesarja obišče nemški cesar 7. avgusta v Išču, tako je neki to sedaj določeno, ali lahko mogoče, da se dan in kraj shoda premeni.

Goriški deželni zbor je zadnjo soboto končal svoja dela, ter se zaključil po navadnem običaju.

C. K. eskadre manevri so se v soboto končali. Vdeležili so se jih zadnji dan vsi v Pulji bivajoči mornarični častniki, pa tudi mnogo častnikov puljske posadke in veliko došlih gostov. Na krovu ladije »Triest« so bili gosti mornaričnega poveljnika, mej temi minister za poljedelstvo i njegov brat. V nedeljo je bila velika slovesnost in obed, h kateremu je mornarični poveljnik povabil mnogo odličnih oseb. V ponedeljek so se oklopnice »Ferdinand Max«, »Habsburg«, »Tegetthoff«, »Princ Eugene«, »Kaiser Max« in torpednice ločile od eskadre ter pridejo v reservo. »Krka« prične zopet hidrografične preiskave v Adriji. Korvete »Minerva«, »Helgoland«, »Frundsberg«, »Hum« in »Nautilus«, pa se porabijo za prekmorske in šolske namene, fregata »Radetzky« pa bode praporna ladija poveljnika eskadre viteza Pitner.

V Pulji je 20. t. m. vojna mornarica z veliko slevesnostjo obhajala obletnico morske bitke pri Visu. Mornarji, ki so se skušali o vesljanji, bili so bogato obdarjeni. Zvečer so častniki priredili sijajen bal.

ne izdam. Po noči nisem mogel oči zatisniti; moralo je biti okoli polnoči, ko se vrata moje ječe natihoma odprli. Pristopi, toliko sem v temi razločil, k meni ženska, odklene okove meni i mojemu tovarišu, odvede naji skoz dvorišče, pokaže s prstom proti morji, ter zašepeta: Tam vaji čaka ladija, hodita urno! In res, čakali so naji ter naglo z nama od brega odrinoli. Jedrali smo vso noč, ali na jutro nas je zadela nova nesreča. Zaprla nam je pot ona roparska ladija, katera nas je v sužnost prodala. Začel se je trd boj, a naposled smo sili podlegli, kar se ne bi bilo zgodilo, da so vedeli moji tovariši, da se bojujejo z nekdajnimi prijatelji. Ves razjarjen sem sekal okoli sebe, in ko sem opazil kapitana, kakor besen sam planol nanj, ter mu desno roko odsekal. Pobesnel sem bil ves, z veliko silo so me ukrotili i zvezali, a ukrotili niso sovražstva, katero je napolnilo moje srce do človeštva. Zdivjal sem in divjal do danes. Kapitan je bil mrtev, okrvavel je; roparji so se mej sabo posvetovali i meni ponudili kapitanstvo, in jaz sem ponudbo sprejel in prisegel maščevanje človeštvu, ker drugega vredno ni. Pet let sem bil strah na morji. Naj vam bo to dosti za danes, ako bi vse povedal, govoriti bi moral o i jutra do večera in še bi konca ne bilo. V mirnejših dneh zvest vse.

V malo dneh so spravili bogastvo na ladijo. Tone je šel mej tem po svoje roditelje. Urb pa je roparje pregovoril, da so šli ž njim v Ameriko. Tam so si nakupili zemljišče in mirno živeli. Urb se je spustil v trgovino, imel veliko srečo i neizmerno bogastvo, katero si je pridobil, s polnim periščem sipal mej uboge, ter ustanovil mnogo dobroteljskih zavodov. Kajšče.

Poveljnik vojne mornarice je bil pri slavnosti i na balu pričujoč, 21. t. m. pa je na Dunaj odpotoval.

Na južnem Štajerskem je volilno gibanje uže precej živo. Uže te dni razpošlje slovenska narodna stranka proglaš, v katerem bo pred vsem naglašala popolno enakopravnost slovenskega i nemškega prebivalstva na Štajerskem; v tem razglasu se bode tudi zahtevalo, da bodo tudi Slovenci dostojno zastopani v deželnem šolskem svetu, v deželnem odboru itd.

Prešli petek prispel je v Prago poseben gledališki vlak iz Budimpešte, s katerim se je pripeljalo okolo 300 Čehov iu blizu 200 Madjarov. Prišleci so bili na kolodvoru od českih veljakov in velike množice ljudstva navdušeno sprejeti. Vseučilišni profesor Brabek je pozdravil došle v madjarskem jeziku ter naglašal, da so Madjari prvi neslovanski rod, kateri je prišel občudovat hram česke umetnosti. Urednik lista »Pesti Napló«, Szöke, naglasil je tudi v madjarskem jeziku, da Madjari s zanimanjem in iskrenim prijateljstvom spremljajo duševno napredovanje. Mej Čehi in Madjari se razmere vedno boljšajo; česka politika gre na to, da Madjare za vedno loči od Veliknemcev.

V tirolskem deželnem zboru je bila 19. t. m. razprava o znanem predlogu italijanskih poslancev. Deželni zbor je po imenskem glasovanju sklenol, naj se predlog zastran ustanovitve krožnega zbora in krožnega odbora za južno Tirolsko ne izroči odseku. Deželni namestnik je predlog ostro pobijal ter dokazal, da njegov namen ni družega, nego administrativna, politična in državnopravna razdelitev dežele v dva samostojna dela in da bi po izreku predlagateljev, ako bi se ta predlog sprejel, še le en del njih teženj bil izpolnjen. Deželni namestnik je svaril pred tacimi težnjami, ker imajo le vspeh, da notranji mir kale.

Iredenta ni pogašena i netila je še vedno dosti. To zopet kaže ta le dogodek: V petek so na kolodvoru v Ali zaprli iredentista Gerloni, južnega Tirolca, ki je vsled smrti pesnika Prati poslal načelniku italijanskega senata Tecchio adresu v imenu necega društva. V tej adresi je prva točka osvoboditev Tridentinskega. Gerloni se bo tedaj moral zagovarjati pred sodiščem zarad hudodelstva velike izdaje.

Vnanje dežele.

Italijanskega senata načelnik Tecchio se je odpovedal svoje častnej stopinji. O vzroku poročila molče. Zdi se, da mu sovražni napad na Avstrijo ni dobro teknel.

Iz Varšave se poroča, da so tam prišli na sled velikej zaroti zoper ruskega carja, ki je imel obiskati Varšavo. Pripravljeno je bilo vse, da se z dinamitom zaporedoma razrušijo vse palače, v katerih bi utegnel stanovati car z visocimi svojimi gosti. Glavar te strašanske tragedije je mirni sodec Barčavski; v njegovej hiši so našli cel arzenal dinamita, bomb, peklenjskih mašin in drugega smrtonosnega orožja. — Če je vse to res, kakor se trdi, pač ruskega carja ne bode v Varšavo.

Nizozemski zbornici državnega zbora ste sklicani na 29. t. m. v skupno sejo, da se jima predloži zakon o prestolnem nastopstvu v razpravo.

Francoska poslanska zbornica je 19. t. m. sprejela načrt o razdruževanju zakona po predlogu občah senata.

Francozka poslanska zbornica je dovolila pet milijonov frankov za vojno na ctoku Madagaskar.

Egiptovska konferenca v Londonu dozda ni mela še nobenega vspeha. Znižanja obresti državnega dolga, kakor je to predlagala angleška vlada, druge vlade niso sprejele. Vsled tega se je podal nasvet, naj se uvede davek od dohodkov, kateri davek bi morali plačevati vsi Egipčani in oni, ki imajo zaslužke v Egiptu; plačevala bi ta davek tudi Angleška od obilicij sueškega kanala. Angleška vlada je neki s tem davkom zadovoljna in upati je, da to predlogo sprejme tudi druge vlade.

Angleška vlada je pričela pošiljati novo vojsko v Egipt. Minister Hartington je spodnje zbornici 18. t. m. naznanil, da je bilo ukazno, naj se odpelje en bataljon pehote z Malte v Egipt, drug bataljon pa je pripravljen za cdhod. Fitzmaurice pa je pristavil, da je abisinski kralj skoraj gotovo uže zasedel Kasalo in da zasede tudi Amedib.

Kitajska vlada je dala francoskej to zadoččenje, da je razglasila v uradnem pekingskem časniku cesarski dekret, po katerem se ima vsled tientsinske pogodbe poklicati vojaštvo iz Sokala, Langsona in Koabanga in umakniti na kitajsko zemljo. Obravnava zastran odškonine se vrše; francoska eskadra pa ostane pred trdnjavo Fontcheou, dokler bodo trajale razprave.

V severnih ameriškib državah bo meseca novembra volitev državnega načelnika. Dve veliki stranki, republikanska in demokratiška se uže navso moč pripravljati za volitev. Od leta 1861. ko je bil za načelnika izvoljen Lincoln, vedno je pri volitvah podlegla zadnja stranka, a letos utegne zopet v roke dobiti državno krmilo. Republikanska stranka je preveč grešila, ker ni ovirala popačenosti in spridenosti v javnem življenji, ampak je spridenim uradnikom celo pota gladila. To je največji vzrok, da je zgubila mej ljudstvom mnogo sočutja, i da se je to obrnol k demokratiškej stranki, ki je bolj poštena. Kolikor se dozda da sklepati, skoraj gotovo bode izvoljen Grover Cleveland, Novega-Jorka guverner, ki s železno metlo pometa spridenost v svojem okraji, ker njega je zbor demokratiške stranke v Kikagu za kandidata soglasno priporočil.

Deželni zbor goriški

imel je dne 14. julija ob 5. uri popoldne svojo VII. javno sejo. Prebere in podpiše se zapisnik prejšnje seje.

Peticija Ane vdove Volpi za podporo iz zaloga za ranjene in bolne vojake, izroči se petičijskemu odseku.

I. Po prestopu na dnevni red poročaja poslanec pl. Dottori v imenu petičijskega odseka po predlogu dež. odbora zastran podelitve stipendijev obiskovalcem tehnologičnega muzeja na Dunaji in predlaga naj sklene zbor:

1. V budgetu leta 1885. se določuje znesek 1047 gl., ki se ima iz rubrike izvanrednih stroškov dež. zaloga izplačati za dva stipendija in sicer za enega sposobnega rezbarja in strugarja in za enega kovača, katera bi obiskovala dotična tečaja na tehnologičnem muzeju na Dunaju, podpisana pa bi se morala zavezati, da bosta po končanem tečaju vsaj skozi 5. let v deželi obstovala in bi morala dati zato pisмено poročstvo.

2. Naročuje se dež. odboru, da razpiše in podeli omenjena stipendija s tako previdnostjo, da se gotovo spolni navedeni pogoj.

II. Poročevalec pl. Dottori:

1. Visokošolcem Cesarju Marinu iz Kormina, Antonu Balaben iz Gradiške in Emilju Pelikanu iz Gorice dovoli se vsakemu 80 gl. podpore, katera se ima izplačati iz izvanrednih stroškov dež. zaloga za leto 1885.

2. Naročuje se dež. odboru, da izplača te podpore s potrebno previdnostjo.

III. Isti poročevalec poroča:

1. Visokošolcu Ferdinandu Avionu je dovoljena podpora 80 gl., ki se ima izplačati iz rubrike izvanrednih stroškov za l. 1885. in to v namen, da bo mogel prosilec dokončati zadnje drž. izpite.

2. Dež. odboru je naročeno, da izplača rečeni znesek po takih pogojih, kakoršne za primerne spozna.

IV. Poročevalec Del Torre:

Blažu Chiades-u dovoljuje se za njegovega sina Ludovika 100 gl. podpore, da se more izšolati v slikarstvu.

V. Poročevalec Ivančič: Visokošolcema Alojzu Franko in Matku Primožiču se dovoljuje vsakemu 80 gl. podpore iz zaloge izvanrednih stroškov za l. 1885.

VI. Isti poročevalec:

O prošnji Maksimilijanu Plesničarju učencu na slov. oddelku dež. kmet. šole v Gorici, da bi se mu dovolila kaka podpora, pristopi se na dnevni red.

VII. Isti poročevalec:

Prošnja Andreja Bratina za podporo njegovemu sinu Antonu učencu rokodelske šole v Marjanu odstopi se dež. odboru, kateremu se nalaga, naj dela na to, da bo kupčijska zbornica tudi v prihodnjem letu 1885 podpirala imenovanega Antona Bratina.

VIII. Isti poročevalec: Dovoljujejo se denarne podpore iz za to odločenega zaloga za l. 1885.

1. Ajdovskemu cestnemu odboru za izravnanje ceste od Rifenberške pokopališča naprej, to je od št. 1—15, in pri reki Vipavi od št. 83—87. dotičnega narčta v znesku gl. 500.

2. Komenskemu cestnemu odboru za skladovne ceste istega okraja v znesku 1200 gold.

3. Sežanskemu cestnemu odboru za cesto mej Dutovljem in Dolom v znesku 1400 gold.

4. Tolminskemu cestnemu odboru za cesto Staroselo-Loge 16 0 gld.

5. Cerkjanskemu cestnemu odboru za cesto po Kopačniški Dolini 700 gld.

6. Bolškemu cestnemu odboru za cesto proti Soči v znesku 800 gld.

7. Tolminskemu cestnemu odboru za cesto po Bački dolini v znesku 800 gld.

IX. Poročevalec Del-Torre: Visokošolca Napoleonu Morpurgo iz Gradišče dovoli se 80 gld. podpore za šolsko leto 1884—85, in dež. odbor naj jih izplača iz zaloga izvanrednih stroškov in z navadno previdnostjo.

X. Poročevalec pl. Dottori: O prošnji Albine Pischmacht gojenke družega leta na ženskem učiteljski v Gorici za podelitev podpore, prestopi se na dnevni red.

XI. Poročevalec pravnega odseka dr. Abram: Peticija Čepovanskega županstva od 11. julija t. l. št. 2616 zastran tamkajšne skladovne ceste se odstopi dežel. odboru z naročilom, da zaslúži o njej menenje cestnega odbora za goriško okolico in da jo potem reši v svojem področju.

XII. Poročevalec dež. odbora Gasser: 1. Pooblaščuje se dež. odbor, da sklene z goriškim mestnim zastopom pogodbo za dovolitev vodne žile, katera bo dajala 10 hektolitrov kromberške vode na dan za talijanski oddelek dež. kmet. šole po navadnih pogojih in proti temu, da se plača na leto gl. 32 kr. 32 o dveh enakih odplačilih za vsako leto naprej.

2. Naročeno je dež. odboru da veli nemudoma izvršiti dotična dela se stroškom 520 gold., ki se imajo plačati iz dež. zaloga VIII. pogl. 2 naslov.

Ker je končan dnevni red, sklene predsednik sejo ob 6. uri zvečer in napove prihodnjo sejo za drugi dan ob 5. uri popoldne.

DOPISI.

Iz Kontovele, 20. julija. — (Naše ribišče). Naši ribiči se pritožujejo zaradi tako imenovane «malajde» in zavoljo takih neusmiljenih činov in škodljivega ravnanja, katero se dan za dnevom vrši v našem zalivu. V njem je bilo vse natlačeno ribic sardel in ribiči so imeli polno upanja do prihodnjega ribarjenja, vendar pa slabše letine niso imeli, nego prav to leto.

Spridujejo nam Dalmatinci in Grki, da so te velikanske škode kriva pokončavanja z dinamitom in strašansko ruvanje kamenja in še druge ropotne priprave, in res prepričani smo tudi mi vsi ribiči vseh bregov, da je to nepovračljiva škoda za nas in za naše potomce. Naši ribiči pasejo z drago hrano dobajajoče ribice, ali malajdani nam jih iz našega zaliva odganjajo. Ob jutranji zarji vidiš ogromne trume veselo igrajočih se ribic, vidiš tudi, kako se kakor neusmiljeni korzarji pripravljajo zgoraj omenjeni malajdani, da jih zatirajo. — Jako potrebno bi bilo, da bi vlada v takih slučajih poslušala temeljito pritožbo ljudstva, katero šestokrat vidi stvari, ki so jako važne, pa vendar iz očij zginje onim organom in višim uradnikom, na katere se vlada nanaša v takih prašanjih. Okoličan.

Iz Bazovice, 18. julija. (Prepoved veselice.) Uže več časa, posebno pa v petek in soboto, t. j. 11. in 12. t. m. so se vršile velike priprave za slavnost, ki je imela biti v nedeljo 13. t. m. v spomin otvorjenja naše čitalnice. Ali kakor blisk in strela iz jasnega pridrdra v soboto večer kočija, poslana od sl. magistrata, v kateri so se pripeljali trije magistratovi poslanci, ter prinesli naznanilo, da je veselica prepovedana in prav tako tudi vse šagre v okolici, češ da je bolezen blizo in nevarna bolezen. Ob enem so zaukazali, da se ima šola takoj zapreti, ker — da je mnogo otrok bolnih. No, prav tako hudo ni bilo: pa da bi prav bilo, bilo bi bolje, da bi nam prav v tem hudem času zdravnik poslali, ne pa tako, da ga ni bilo prav sedaj polnih 8 dni v Bazovico. Kaj tako skrbi za nas naš slavni magistrat? O, če je treba kako veselico ali sploh kaj, kar se tiče napredka narodne stvari prepovedati, takrat se uže potruditi; da bi nam pa potrebne reči preskrbel, za to pa se ne briga, ker njemu je le na tem, da bi se nas popolnoma iznebil. — Precej v soboto popoldne sta se odpeljala gosp. Urbančič, predsednik in gosp. Smrdu, blagajnik tuk. čitalnice v Trst na magistrat, da bi stvar

nekoliko preiskali. Ali ti visoki gospodje, uneti za zdravje — duševno in telesno, trdili so le svojo, namreč, da tolik shod ljudstva bi znal biti v zdravstvenem obziru nevaren. O ti predragi mi magistrat! kaj v Trebčah ni bilo nevarnosti, kaj so Trebenci tako dobro zavarovani pred boleznijo, da si jim dovolil prav na isti dan narodni ples, ali takozvano šagro? Kaj niso Trebče v tržaški okolici? ali pa ti trebenski fantje bolj ugajajo, ker pojo italijanske pesni? Nam se pa zdi, da ni sl. magistratu veselčni program ugajal, in zato je bilo nevarno, da se uname kakšna kužna bolezen; ali Bog ve, da res ne pride na koga? Bog dal, da bi bilo res, vsaj potem bi si mi kaj opomogli in se otrsli jarma, v kateri smo ukleneni! — V petek se je raznesla vest, da je v Bazovici nekaj bolnih za kočami. Hitro gre g. pl. Mircovich (recte Mirkovič) in tukajšnji g. učitelj po vasi, da se prepričata o tej stvari. V soboto zjutraj pa pride še g. Sterle (potem ko ga ni bilo uže polnih 8 dni), da pregleda to bolezen. Kaj pa je bilo? Par otrok je imelo nekoliko barbuincev in nekateri so bili rudeči od vročine, kateri so pa po cestah tekali. Ta dva umna gospoda sta jih pa domov podila, naj gredo ležati, ker so bolni. Ali ni to smešno? Potem pa sta jo pobrisala — kam? to vsak lahko zna, in tam se trudila, da se veselica prepove, ker po vasi je vse bolno in da to bi bilo nevarno, da se kolera prikljče. To se tudi lahko umeje, da je magistrat rad sprejel ta protest, rajši še, nego da bi mu žakelj cekinov prinesli. Zato so hitro pričeli kovati, kako bi se stvar rešila, ker dovoljenje za veselico je bilo uže potrjeno. Naš pl. g. Mirkovič bi se bil skoraj prepel, tako je tekel ta dan po magistratu od Pilata do Kajfeža. G. pl. Mirkoviču se je pa uže pozdevalo, kaj bo, zato je prošil in dobil 3 dni odpusta, z urokoma, da mora v Gorico; on pa je videl sedaj Gorico prav tako, kakor jaz, marveč je bil v Trstu, kder so ga videvali. Mesto njega je prišel pa okr. glavar g. Kajšek iz Proseka. Zdi se nam, da je g. pl. Mirkoviču nekoliko smrdelo, zato jo je pobrisal iz vasi. — V nedeljo zjutraj in še v soboto zvečer je bilo tukaj vse razburjeno, ker je bilo treba lepe priprave odstraniti in razbijati.

Popoldne v nedeljo se pripelje več Slovencev iz Trsta, ki nam naznanijo, da pride Sokol z godbo trž. veteranaov v Bazovico. Vse je bilo nekoliko na nogah. Tukajšnji pevovodja je hitro sklical nekoliko pevcev skupaj, da so šli «Sokolcem» naproti. Okoli pete ure zasilili se godba in petje, katero je spremljalo rudeče-kušuljice v vas. Vse je zdaj skupaj vrelo in s krepkimi živijo-klici pozdravljalo svoje brate. Potem se je začelo petje domačin in nekoliko tržaških pevcev. Več pesmi so skupno peli. Svigale so napitnice, začeli so se razni govori največ o veselici, ki se je imela ta dan vršiti. Vsem se je brala na obrazu jeza in razburjenost zoper osorno postopanje proti Slovincem. Proti večeru je bilo vse nekoliko zmešano, ker nekaj jih je šlo v gostilno g. Smrdu in nekaj jih je ostalo pri g. Urbančiču, ali povsod so se slišali razni govori zvestih narodnjakov. Iz vse vasi so bili ta večer kmetje skupaj in pritrjevali govornikom se: živijo! dobro! dobro! ne udajmo se! klici i. d. Proti 10. uri odide «Sokol» v mesto. Ljudstvo ga je tudi zdaj se živijo! ne udajmo se! in ne udajte se! pozdravljalo. Spremljali so jih domači «Sokolci» in več drugih fantov se zastavo do vrh Ključa. Mnogo jih je pa še ostalo in še le o polnoci se je nekoliko razšlo, ali živijo in ne udajmo se klicev ni bilo ni konca ni kraja. Slavnostno otvorenje čitalnice, ali velika veselica bode vse eno, pa kasneje, če tudi nam je g. pl. Mirkovič zapretel, dokler bo on načelnik v Bazovici, da ne bode imela čitalnica nobene veselice in tudi domači fantje nobenega narodnega plesa. Bode mo videli! Iz tega se vidi, kakšno oblast ima naš «modri gospod». Bolje bi bilo, da bi imel ta plemeniti mož plemenito srce, nego ime. To je menda podpora, katero je zagotovil pri vstanovljenji čitalnice? — Kakor je skienol mestni zbor, bode na Opčinah zdravnik in komisar mesto v Bazovici. O dragi Openci! Ako doboste našega g. pl. Mircovicha za okr. glavarja in g. Piccolija za zdravnik na Opčine, pripravita vam ona dva še rimsko cerkev. Zatoraj Openci! pripravljajte se za spodoben sprejem!

Vam narodnjakom in vsem onim, kateri so se hoteli udeležiti veselice, naznanjamo, kadar bode čitali, da bode veselica v Bazovici, pridite še v večjem številu, nego ste hoteli zdaj priti, ter privabite še druge goste, ker veselica bode še krasnejša, nego je imela biti. Da se pa vse to zgodi, obrnemo se na drugo pot. Tu gre za čast vsega slovanskega naroda, toraj ne bojte se nobene žrtve! Na svidenje prihodnjici! Odkritosrčnež.

Iz goriške okolice, 18. julija. (Izv. dop.) — (O interpelaciji zaradi slavnosti bralnega podpornega društva). Ko je odbor «bralnega podp. društva» sklenol slavnost blagoslovenja društvene zastave odložiti, takoj se je narod po našem mestu

in po deželi začel tolažiti, da naši voditelji takoj store, kar jim veva skupni interes narodov in vse je z veliko radovednostjo pričakovalo, kako zadostilo ča vlada razaljenemu društvu in po njem razaljenemu narodu. Ko je bila prva seja deželnega odbora po dnevu odložitve, takrat smo se tudi trdno zanašali, da bode mo slišali vterjeno interpelacijo, katero bodo staveli do vlade naši zastopniki v dežel-nem zboru po onem poslancu, katerega je doslej večina goriških Slovencev spoštovala za svojega političnega voditelja.

Ista seja je prešla ne da bi bila prišla pričakovana interpelacija na vrsto. Vzroke odložitve so različne navajali, vendar pa premišlajoči del naših rodoljubov ni mogel spoznati v podanih razlogih utemeljene in opravilne argumentacije, vsled katere je toliko važna stvar zakasnela. To je gotovo, da naš dosedanji voditelj, ki ima priliko uže nekaj let učiti se političnega postopanja od levičarjev v državnem zboru, ni se v tem obziru po njih ravnal; kajti ako nemški nacionalci iz zadnjega zakonika danes izvedo kako vladino neugodno vest, uže drugi dan zjutraj jo z apodiktčno gotovostjo prinesejo v obliki interpelacije v državnem zboru na dnevni red in po njih zastopano ljudstvo je bilo za ta del še vselej zadovoljno.

Naš voditelj pa je imel za to priliko več nego tri dni časa, a z vso pomočjo, katero mu rodoljubi dajali s tem, da so mu raznovrstne snovi za interpelacijo donajali i so gotovo tudi isti rodoljubi poudarjali, kako važno bi bilo, da pride interpelacija v prvej imenovanj seji deželnega zbora na vrsto, morala se je vendar interpelacija odnesti na prvo prihodnjo sejo, o kateri pa so uže naprej vedeli, da se bo vršila še le o kakih 8 dneh. Naše ljudstvo se je tolažilo s prislovico, da boljše pozno, nego nikoli.

In tako so imeli naši deželni poslanci z svojim do sedaj priznanim načelnikom še več časa in sicer toliko, da smo z opravilno nado pričakovali mojstersko delo v vsej osnovi in sestavi toliko zaželjene interpelacije. Naši listi so s potrpežljivostjo molčali in je samo domači tednik, organ vodstva goriških Slovencev narodu naznanil, da interpelacija pride na vrsto v ponedeljek 14. t. m. Radovednosti Lahov, še bolj pa našega ljudstva ni možno popisati in zares je prišlo ta dan v 5. uri popoldne od obeh strani še obilo poslušalcev v zbornico in je pozorno poslušalo točko za točko dnevnega reda, ki se je naglo vršil, a — deželni glavar je sklenol sejo, in naši poslanci so se mirno odstranili, kakor da bi bili narodu dosegli največje zadoščenje, da si interpelacije tudi danes ni bilo na vrsto. Na ulici so govorili, da dosedanji voditelj goriških Slovencev, prišel je neki še le denes do toliko modrega sklepa in mojsterske razsodbe, da ni nihakorjnega povoda vlade interpelovati, ker vsa stvar zadeva prav za prav samo omenjeno bralno in podporno društvo, a ne vsega naroda!

Tedaj gospodu dosedanjemu načelniku se je zdelo primerno, pred 8. dnevi najprej prošiti, da se mu izročijo potrebna snov, potem sklicavati sposobne može k razgovoru za sestavo in sploh potrebne vkrepe, potem prigovarjati, da se vsi poslanci podpisajo, in potem, ko je bil gospod načelnik tako prepričan o potrebi in temeljitih vzrokih interpelacije, da je celó razgovarjal skupni vtóp naših poslancev iz deželnega zbora v slučaju, ko bi vlada ne dala takoj primernega zadoščenja razaljenemu narodu, zdaj je isti gospod načelnik, a še le 14. tega mesec, kar nakrat prišel do drugega prepričanja in je neki to prepričanje še le 14. t. m. blagovolil naznaniti drugim deželnim poslancem, prepričanje namreč, kakor da bi do interpelacije ne bilo nihakega povoda.

Potem tukem je prišel naš voditelj v 8 dneh do mnogo težjih nasprotnih razlogov in prepričan. To so lastnosti, katerih drugi narodi ne dočakajo pri svojih voditeljih tako zlabka. Ljudstvo po seji deželnega zbora ni imelo družega vsklika, nego: «Ubogi narod!» in se je vse potrto in pa tudi z veliko nevoljo razšlo.

Samo še par besedi za danes. Če je gospod voditelj videl, da nema društvo povoda slavnosti odložiti, zakaj ni on društveni odbor dočasa podučil, če se uže ne zanaša, na svojega brata, tudi jurista, ki sedi tudi v društvenem odboru. Če pa tega od začetka ni vedel, potem je to znamenje, da se ali ne briga za naše društvo, ali pa da ni sposoben za vodstvo. Sicer pa je imel časa za premišljevanje dovolj, ker Lahoni so bili začeli davno pred napovedano slavnostjo rogoviliti in Slovence in vlado terorizovati.

Da ne bode mo stvari danes ponavljali in z novimi točkami pretres-li, dodamo le to še, da se je v seji 14. t. m. neki celo sam deželni glavar začudil, ko je pred začetkom seje izvedel, da slovenski poslanci tudi v tej seji ne bodo vlade interpelovali. S tem je dokazano, da v drugih krogih, tudi neslovenskih krogih pričakujejo, da se Slovenci pritožé. — Da je bil narod razaljen, a ne samo društvo, iz-

pozna vsak simplicissimo, da je goriški lahonski list Slovence, a ne društva napadel v članku: «La grande Slovenija».

Narod je bil napaden tudi v goriškem — starešinstvu in proti narodu se je postopalo na vse strani od naših nasprotnikov.

Goriška okolica je razkačena, ona hoče zadoščenja, ona išče uzrokov in krivcev, ki so naš narod ponižali; stvar torej še ni dognana, o njej se bode še mnogo govorilo in pisalo, in ako tudi po vsem tem spoštujemo našega dosedanjega načelnika, a za to priliko njegovega sklepa narod nikdar ne pripozna z veljavo izreka: «Roma locuta est.» In to je naša glavna tolažba v sedanjem žalostnem trenutku. Narod, naprej!

Domače in razne vesti.

Odlikovan kr. srbskim redom Takova je bil kapelnik 97. pešpolka kraj Milan I. v Pulji g. Serencelj.

Duhovske spremembe v tržaški škofiji. Čest. g. Andrej Mikiša je bil imenovan za upravitelja brseške župnije.

Za malo tržaško semenišče se je od 16. maja do 15. julija nabralo 847 gl. 84 kr.

Podpora (stipendija). Se začetkom šolskega leta 1884-85 ste razpisani dve državni podpori po gl. 50 — za dva učenca šole za risanje in modelovanje. Podpori se oddajate po c. k. namestništvu. Prošilci naj vložé prošnje do dne 20. septembra t. l. pri ravnateljstvu rečene šole, ali po talijanski zvana «Scuola triestina di disegno». Prednost imajo oni, ki morejo dokazati, da so v obrtnji izurjeni, ali da bodo po dovršenj tej šoli obiskovali obrtnjsko strokovno šolo.

Razpisana je služba ravnatelja mestnemu muzeju za starine z ustanovljeno plačo letnih gl. 2000 ter prostim stanovanjem (ali pa gl. 400. — stanovnine). Prošnje naj se vlagajo do dne 31. avgusta t. l. municipalnemu predsedništvu tržaškemu. Prošilci imajo dokazati, da so avstrijski državljani, veščji taljanskega jezika, izobraženi v klasičnih vedah (studije modroslovne fakultete), in da so veščji svetovne ter tržaške zgodovine, posebno pa numizmatike.

Tržaške novice:

Mestni župan, g. dr. Bazzoni, se vrne v Trst še le v avgustu; podžupan vitez Dimmer je tudi odšel na zrak v Ljubljano, tako da zdaj Trstu župani znani gospod Mojzes.

Vreme je jako čudno. — Še v petek in soboto smo imeli nestrpljivo vročino, na solnci ob morju do 36° R.; vročina v Trstu je bila kar nestrpljiva; ali v nedeljo je šel dež z viharjem in zrak se je kar čez noč ohladil in smo imeli v nedeljo uže 14° R. Vsled tega je vročina zdaj pojenjala. — To je lahko razumevno, saj je po Gorenjskih gorah v nedeljo snežilo in Tržačani pišejo domu iz Bleda, da so tam v zimi.

«Gospod Tergesteum». — Glej, neznan-sko temelite učenosti germanske! Oholi, napuhnjeni Švabi radi zaničljivo gledajo na druge narode, posebno na Francoze, še bolj pa na nas Slovane, češ da smo še neuki barbari in primeri z njimi visokoučenimi. To se ve, da marsiktereja domišljajeva učenjaka napuh osramoti. Tak sramotno smešen slučaj pripoveduje nam tudi včerajšnja tržaška tetka, sicer sama švabka (Triester Zeitung). Ona pravi, da redno dobiva jeden najboljših slovstvenih nemških časopisov iz Lipskega z nadpisom: «Löbl. Redaction der «Triester Zeitung, Herrn Tergesteum (kar bi se slovenski reklo: Slav. uredništvo «Triester Zeitung», gospod Tergesteum). Tergesteum (Tergesteu) je namreč ona velika palača na borznem trgu, kder se shajajo trgovci k borski, in v tej hiši je tudi uredništvo Triester Zeitung.

Nesreča. Janeza B., 42 letnega kmeta iz Buzeta, je predvčerajšnjem na velikem trgu nagloma zadela kap, zgrudil se je na tlak ter se močno ranil na čelu. Odnosil so ga v bolnico.

Ogenj je bil vstal predsinočnjem v podstrešni hiši št. 5 v ulici Fontana. Ogorela so bila tla in jedna omar. Pogasil so ga bili hitro prišli ognjegasci s pomočjo domačih.

Mestni magistrat tržaški daje na obče znanje, da sprejema c. k. admiralstvo v Pulji v pripravnico c. k. vojne mornarice mladeniče, ki so spolnili 15. a ne še dovršili 17. leta. — Nekolekovane prošnje naj se vlagajo tukajšnjemu c. k. okr. poveljništvu vojne mornarice do konca tega meseca. Prošnji naj se priložé ta le spričevala: a) domovinski list; b) krstni ali rojstveni list; c) spričevalo o zdravju izgotovljeno po c. k. vojaškem zdravniku, tudi po službojučem mornarskem zdravniku; d) spričevalo neomadeževanega vedenja izgotovljeno po domačej političnej oblasti; e) zadnje šolsko spričevalo, ali pa spričevalo obrti ali rokodelstva, koje izvr-

Šuje in f) postavno zavezno izjavo glede dejanskega službovanja vojaškega.

Izlet v Gorico. Odbor del. podp. društva naznanja vsem tistim, ki so vzeli liste za vožnjo v Gorico s posebnim vlakom, da je omenjeni izlet preložen do oktobra meseca t. l., dokler goriško bratsko društvo zopet naznanja svojo slavnost blagoslovenja zastave. — Tisti, ki so vzeli listke in jih še niso vrnoli, vrnejo jih lahko vsak večer od 8 do 9 ure v društvenem uradu; sicer pa bodo ti listki veljavni tudi za bodoči izlet in se torej morejo pridržati.

Izpred sodišča. Sodišče je obsodilo 15 letnega Almeriga Fragiaco mo iz Pirana na 5 mesecev težke ječe zaradi zločinstva proti naravi izvršenega na 8 letnej deklici, in 17. letnega vrtnarja, Ivana Spetiča iz Trsta na 4 mesece težke ječe, ker je v gostilni Kinhofer, kjer je delal več časa, pokradel več boteljčk vina, vrednih gl. 20.

Policijsko. Nek lopov je od mlade ženske kupil srebrno uro in jo plačal z Napoleonom; a ta Napoleon ni bil zlat, ampak navadna dutka za igro. — Ukrajdena je bila predvčerajšnjem vrtnarju na velikem trgu žepna ura prav ko je kupoval smokve. — Vrli so neznan tatovi v ponedeljek v noči v stanovanje neke vdove pri sv. Mariji Magd. zgornje in jej odnesli vse, kar je imela kaj vrednega, pravijo da za 80 gl., vrednosti.

Iz Gorice nam pišejo dne 22. t. m.: Nevolja v tuk. slov. krog, je velika. Nastala je celo neka kriza. Govori se celo, da pride uredništvo »Sode« zopet v druge roke. V Tolminu se bajé sklíče shod volilcev; na nekaj jednacega se misli tudi v vipavski dolini. Spremembe se bodo godile. Govori se razno in raznovrstno; nekateri hočejo vso krivdo za zadnje dogodke zvaliti na odbor podpornega društva; bomo videli, ako se jim to tudi javno posreči.

Goriške novosti. V malem semenišču v Gorici so imeli gojenci koncert, katerega so se vdeležili premil. gosp. vrhovni škof dr. Zorn in druga prva gospoda Goriška. — Mladi gojenci so pokazali pri tej priliki nenavadno spretnost v petju, muziki, deklamatoriki in v raznih mrtvih in živih jezikih. — Koncert je bil nekda kaj posebnega. — Sliši se, da je podpisal protest proti slovesnosti bralnega in podpornega društva v Gorici tudi sam bivši predsednik okrožnega sodišča in bivši župan goriški, gosp. dr. Alojzij Visinl. O tem možu je nam toliko znano, da je še kakor predsednik okr. sodišča Slovincem neč škodoval, nego vsi goriški iredentarij. Deželni poslanci goriške grofije so šli domu, večinoma prav nezadovoljni, takaj,? to bo morda znano pri dež. odboru.

Goriški iredentarij. Sapienti salt! — Mnogi goriški trgovci, mej njimi bratje Bozzini in klobučar Mighetti se zdaj opravičujejo, da niso podpisali omenjenega pretešta. Mogoče, ali o lisici gre ifal. pregovor: »La volpe perde il pello, il vizio mai«. — Na vsak način je pa uže to karakteristično, da se ti gospodje tako boje vsake dotike se zloglasnim protestom. »Corriere di Gorizia«, ta izrodek semitske fantazije, prinesel je te dni vest, da se je Goriški vrhovni škof nepovoljno izrazil zaradi neke panslavistične agitacije, ki se dela na prizničah slovenskih občin in v slov. listih. — Kakor pa se je natanko zvedelo, lagal je »Corriere« strašno in le žuditi se je, da se ti ljudje, kateri so nekaj rajncemu vrhovnemu škofu, dr. Golmajerju okna pobivali, in ki sploh nočejo spadati pod pastirsko palico, sklicujejo na tako avtoriteto. Semitska logika.

Soča: poroča. Slovenski jezik je vsled zadnjih dogodkov v Gorici mnogo pridobil, Stacunarji, kavarnarji, pomočniki, kupci, katerim prej slovensčina ni tekla, zdaj se jako pridno urijo v njej. Neki Nemeec, upokojen vojak, ukazal je svojim hčeram, naj se učijo jezik in pesmi tistega naroda, ki se tako krepko in lojalno poganja za svoje pravice.

Potres. V Zagrebu jo bil po noči od 19. na 20. t. m. potres, ki je trajal 2 sekundi, vendar škode ni povzročil.

Na Dunajskem vseučilišču bila sta 12. t. m. gg. Eduard Volčič, c. kr. avskultant v Črnomlju, in Peter Laharnar, slednji doma z Goriškega, promovirana doktoroma prava; ker gospod E. Volčič ni bil navzoč, namestoval ga je pri promociji g. dr. Fran Firbas. 18. t. m. pa je na istem vseučilišču g. Karol Strekelj doktorom filozofije bil promoviran.

Znameniti govor Vitezičev je izšel te dni tudi v italijanskem prevodu v tiskarni V. Dolenc in se dobiva v omenjeni tiskarni po 25. soldov.

Kolera na Francoskem. Vsled kolere na Francoskem je tržaški mestni magistrat 15. t. m. izdal razglas, po katerem je zavezan vsak stranišča pod kaznijo do 100 gl. vsak dan razkuževati.

Da se to razkuževanje polajša, dovolil je magistrat posebno podjetje, ki je pod vednim njegovim nadzorstvom, in ki ima dolžnost, tekočino za razkuževanje po predpisih pripravljati, v stanovanja jo nositi in stranišča z enim litrom tekočine razkuževati proti plačilu 5 kr.

To podjetje se nahaja v pritličji hiše št. 3 via della Cassa, kder se sprejemajo naročila za razkuževanje. Plačilo 1 gold. 50 kr. se mora en mesec naprej odrajtati, sme se pa vendar zahtevati, da se odrajta v treh obrokih po 50 kr.

Pri podjetju nastavljeni nosijo belo prevezo na roki z črkami A. J. D. in zaporedno številko.

Kakor omenjeno, zapovedano je razkuževanje, tekočina za to pa se pri omenjenem podjetju more tudi kupovati po 3 kr. liter.

Stranišča ubogih, ki se razkažejo z spricalom uboštva pri V. odteku magistrata v tretjem nadstropju, bode razkuževalo omenjeno podjetje brez plačila.

Ostro se bode čuvalo nad tem, da se bo razkuževanje povsod redno opravljalo.

Kolera se je v Marsilji zatrosila v vse mestne dele in tudi v luko. Lošinjska ladija »Zebra«, ki je zapustila marsiljsko luko, vrnola se je zopet, ker je na njej vstala kolera; mladič Haracič je zanjo umrl, več mornarjev pa je hučo bolnih; tudi na nekej grškej ladiji so umrli trije mornarji in trije drugi so nevarno bolni. V Liverpool pa je prišel iz Marsilje parnik »Saint Dunstan«, na katerem sta dva mornarja za kolero umrla. Parnik so takoj osamili.

V Tulonu je umrlo 17. t. m. 31, 18. t. m. 32, 19. t. m. 50 ljudi za kolero.

V Marsilji je umrlo 17. t. m. 56 ljudi za kolero, tako poroča prefektura, po nekem drugem poročilu pa jih je umrlo 120. 18. jih je umrlo 65, — 12. 56 in 20. 53.

Kolerine mušice in naše domače muhe. »Lotarinske novine« priobčujejo dr. Jäger-a, znanega apostola volnenih oblačil, to le izjavo o koleri: »Kot nametnica (parazit) je kolerina mušica podvržena vsem zakonom parazitizma. Kar kolerino mušico vabi in jej učinek nalezljivosti omogoči, to je prav tisti izhlapajoči duh, ki tudi domačo muho privabi, in to je smrdljiv vzdub, posebno človeški. Iz tega dr. Jäger izvaja: da ni varen pred kolero oni, kogar rade muhe nadlegujejo, in da je radi kolere nevarno bivati v prostorih, kder se muhe rade pasejo; da je varen pred kolero oni, ki se ga muhe boje in ogibljejo, — zgubi pa to varnost pred muhami in kolero kakor hitro dobi strah in je boječ, da ga tisočerna lastna izkušnost uči, da se muhe zelo onih ogibljejo, ki rabijo in nosijo po njem priporočana volnena oblačila, in da so ti mnogo manje boječnosti podvrženi. Lastne skušnje o učinku teh volnenih oblačil pri koleri, kakor sam priznava, pa še nema, toda iz vedenja muhe proti »volnencem« on odločno trdeč izvaja, da volnena oblačila varujejo pred kolero.

Nesreče. Oblak se je utrgal po noči od 18. in 19. t. m. na zgornjem Avstrijskem ter poplavlil mesto Hallstadt, trije so z gruščem zasuti, mesto in soline so v nevarnosti. Iz Linca so tja poslali sto pionirjev na pomoč. — Ko so v mestu **Pandschery** na Francoskem obhajali narodno slavnost, užgala je raketa magazin, napolnjen z razpokljivimi stvarmi, pri kateri priliki je zgubilo življenje petnajst osob, dvajset pa je bilo hučo poškodovanih. — Mesto **Northwich** na Anglieškem se je začelo v zemljo pogrezati. Nekaterih hiš sredi mesta molé le dimniki še iz zemlje; prebivalci so mesto zapustili. Mesto stoji na solnih plasteh, katere voda topi in to je vzrok, da se zemlja pogreza.

Korito onidan zgorolega parobroda »Oktavia« bode se prodajalo na Reki v uradu nemškega konzulata dne 25. t. m. od 11. do 1 ure popoldne. Natančnejši pogoji se poizvedó v Luigi Kleskovičevi pisarni na Reki.

Za trak zastavi goriškega bralnega in podpornega društva so darovale: Gospe in gospice Marija Lazar 30 nč., Marija Čop 40

nč., Marija Bisjak 40 nč., gospica M. Slokar 40 nč., gospica N. Hild 40 nč., Franja Svoboda f. 1., tiskar 20 nč. — ukupno f. 3. 10. — Zadnji izkaz f. 79.20. — skup. f. 82.30.

Oklic odbora za gledališki vlak v zlato Prago.

Dogovorivši se z ravnateljstvi železnice, določil se je odbor za gledališki vlak za prago po Gorenjskem, Koroškem in Gorenjem Štajarskem skoz Amstetten-Dunaj, Brno v Prago. Ta poseben vlak krene iz Ljubljane okoli 25. avgusta t. l. in v tem vlakcu se bodo vozili vsi vdeleženci skupaj Omenjeno železnično črto jo odbor zato izbral, ker se gotovo mnogo vdeležencev na povratku rado ustavi na Dunaji. Iz Prage nazaj ne pojde poseben vlak; ampak vsakdo se lahko vozi sam z vsakim vlakom v teku 14 dni, kajti za toliko časa veljajo železnični listi.

Cena za II. razred je do Prage in nazaj 29 gl. 30 kr., za III. razred pa 19 gl. 60 kr. Denar in sicer ves znesek za osebo naj se pošilja odboru v Ljubljani do 10. avgusta t. l. Konečno še opozarjamo, da program vožnje in slavnostnih dni v Pragi skoro naznanimo in na željo razpošljemo.

V Ljubljani, 19. julija 1884.

Za odbor:

Ivan Murnik, predsednik. Anton Trstenjak, tajnik.

Tržne poročilo.

Kava — malo kupčije, cene pri vsem tem stalne in trdne. **Sladkor** miahova kupčija, cene šibke. — **Sadje** — malo obrajtano, cene vsaki dan slabše.

Olje — po nespremenjenih cenah, prav tako **petrolje**. — **Domači pridelki** zanemarjeni; le maslo nekoliko bolj iskano. **Žita** cene so mlahove. — **Seno** iskano, denes ga plačujejo od f. 1.50 do f. 2. — **Kupčija** v obče miruje, vse se pritožuje o pičlih in slabih poslih.

Borsno poročilo.

Neugodna poročila iz inotranskega so tudi na našo borso jako neugodno uplivala, kurzi so vsled tega postali nekoliko slabši in promet na borsl ni bil uže dolgo tako nezaten, kakor zdaj.

Dunajska Borsna

dne 22. julija

Enotni drž. dold v bankovcih	80 gl. 65 kr.
Enotni drž. dold v srebru	81 » 60 »
Zlata renta	103 » 30 »
5% avst. renta	95 » 90 »
Delnice narodne banke	857 » — »
Kreditne delnice	301 » 70 »
London 10 lir sterlin	121 » 75 »
Napoleon	9 » 67 »
C. kr. cekini	5 » 76 »
100 državnih mark	59 » 55 »

Javne dražbe.

V Trstu dne 8. in 30 avgusta pa 12. septembra t. l. na f. 11.372.23 cenjena v gorenji Čarbolj ležeča Justa Umekova zemljišča. — V Geriol dne 19. avgusta in 19. septembra t. l. na f. 9.75.95 cenjena Janez Kavčičeva posestva v Dornbergu; dne 20. avgusta in 22. septembra t. l. na for. 1880 cenjena hiša baronov Josipa in Emila Formentini; dne 24. julija in 27. avgusta hiša št. 95 bratov Emila, Marije in Viktora Bardusca; dne 26. julija, 26. avgusta in 26. septembra t. l. na 210 cenjena Štefan Kledejeva posestva; dne 31. julija, 1. septembra in 2. oktobra t. l. na f. 400 cenjena Ferdinand in Marija Miheličeva posestva; dne 1. avg., 1. sept. in 1. okt. t. l. na f. 3.750 cenjena Peter Ušajeva hiše. — V Korminu dne 9. avgusta, 9. septembra in 9. oktobra t. l. na f. 451.98 cenjena baron Josip Formentinljeva zemljišča. — V Pazinu dne 13. avgusta in 12. septembra t. l. na for. 828.40 cenjena Anton Turčinovičeva posestva pri Sv. Petru; dne 14. avgusta in 15. septembra t. l. na f. 598.40 cenjena Josip Kmetova zemljišča v Zminu; dne 1. avgusta, 1. in 29. septembra t. l. na f. 889 cenjena posestva Franca Rudella v Pazinu; dne 13. avgusta, 13. septembra in 15. oktobra t. l. na f. 333.30 cenjena Martin Hohičeva zemljišča; dne 25. avgusta t. l. na f. 514 cenjena Josip Ivič-Sklenčinova posestva, ravno ondi. — Na Velovskem dne 2. in 30. avgusta in 27. septembra t. l. na f. 690.94 cenjena zemljišča Marije Miheličeve z Oprice. — V Kanalalu dne 9. avgusta, 13. septembra in 8. oktobra t. l. na f. 280 cenjena Matevž Karneljjeva zemljišča.

VELIKA PARTIJA ostankov sukna

(3—4 metre), v vseh barvah za cele možke obleke, pošilja proti povzetju po 5 gl. ostanek.

L. STORCH v Brnu

tvarina (sukno), koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

VELIKA PARTIJA ostankov preprog

(10—12 metrov) pošilja proti povzetju komad po for. 380.

L. STORCH v Brnu

tvarina koja se ne bi dopadala, more se zameniti.

Najbolje in najcenejše

POHIŠTVO

v bogatej zbirki pri

IGNACIJU KRON

TRST

Via al Teatro 1 (Tergesteo). 2-4

Ilustrirani ceniki se pošljejo kamor koli brezplačno in franko.

Glasoviti želodčni liker MATCOVICH.

Eliksir nedosežen in od vseh enake vrste navspešnej v mnogovrstnih slučajih, napravljen je iz zelišč dinarskih Alp po gosp. G. A. Matcovichu v Koinu (Dalmacija). Zaloge v TRSTU v lekarnah Jeroniti in Serravallo, v ZADRU pri Antonu Zariču, u ŠIBENIKU pri Ivanu Mediču, v SPLITU pri Rafaelu Campos, v KNINU pri Simeonu Vojvodiču, kder se prodaja in odpošilja

po 70 kr. sklenica

Zavitek in porto na račun naročnika. 18-24

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883:

Glavnica društva	gl. 3.800.000
Reservni fond od dobičkov	536.628.02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje	150.000
Reservni fond za pokritje premikanja vrednostih efektov	161.500
Premijna rezerva vseh oddelkov	7.342.780.36
Reserva za škode	267.601

V portfelju: Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16.954.118.57

Skupni znesek v. h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gl. 114.949.847.01

Urad ravnateljstva 2-24

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)

POPOLNO OZDRAVLJENJE IN HITRO

vseh bolezní na živlih, epileptičnih IN SKRIVNIH po mojej edini metodi.

Plačati ni treba poprej dokler ni dotični popolnoma ozdravil. 12-25

Dr. prof. A. MALASPINA

ud mnogih učenih društev

106, FAUBOURG S. ANTONIE 106, PARIS.

Posvetuje in zdravi se pismenim potem.

Tržaška hranilnica

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razun praznikov, in sicer od 9 ure do 12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice 3%.

Plačuje v terek, petek, soboto od 9. do 12. ure opoldne. Zneske do 50 gl. prav precej, zneske od 50 naprej do 100 gl. je treba odpovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gl. z odpovedjo 3 dni, čez 1000 gl. z odpovedjo 5 dni.

Eskomtjuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3%.

Posojuje na državne papirje avstrijsko-ogrske do 1000 gl. po 4%.

Daje denar tudi proti vknjiženju na posestva v Trstu, obresti po dogovoru.

Trst, 24. marea 1883.